

FI lausuntopyyntö VV

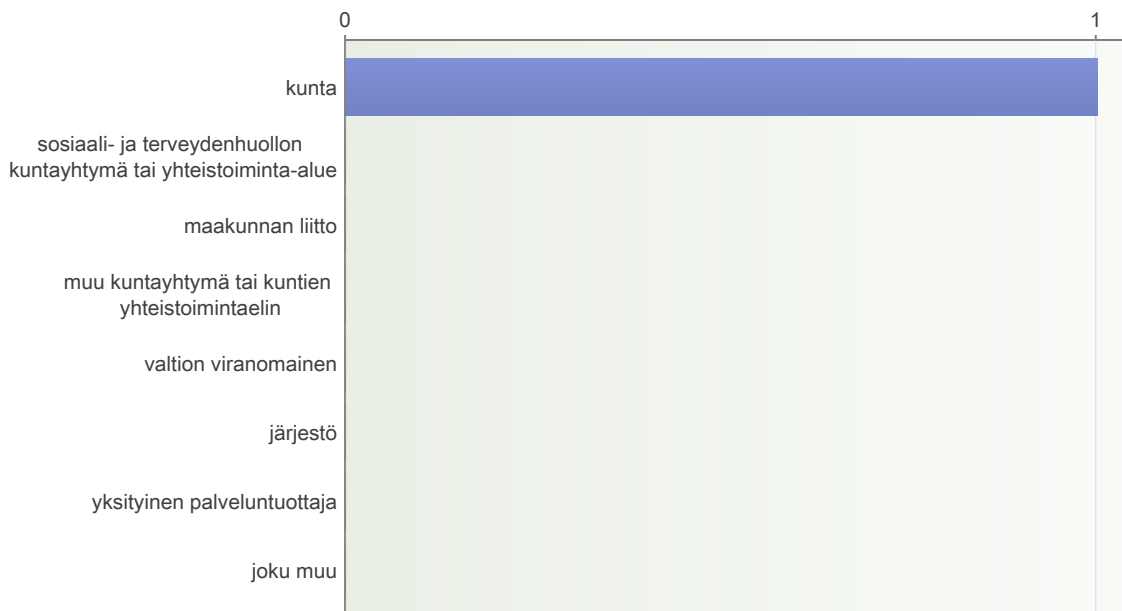
1. TAUSTATIEDOT

Vastaajien määrä: 1

Vastaajatahon virallinen nimi	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Vastauksen vastuuhenkilön yhteystiedot	Lausuntopyynnön käsittelypäivämäärä toimielimessä	Toimielimen nimi
Mäntyharjun kunta	Jukka Ollikainen	kunnanjohtaja Jukka Ollikainen, jukka.ollikainen@mantyharju.fi, 0407797747	27.3.2017	Mäntyharjun kunnanhallitus

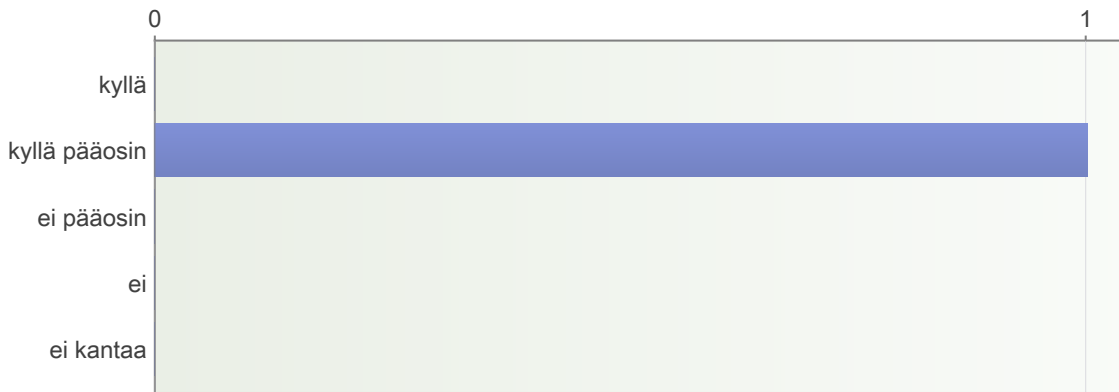
2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 1. Voidaanko uudistuksella kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta?

Vastaajien määrä: 1

4. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Mäntyharjun kunta pitää sote-uudistusta tarpeellisena ja kannattaa valinnanvapauden hallittua laajentamista. Lakiluonnoksessa esitetty malli kaipaakin yksinkertaistamista ja selkeytystä.

Ensisijaista on, että maakunta- ja sote-uudistusta päästään toteuttamaan tavoiteaikataulun mukaisesti vuoden 2019 alusta, vaikka valinnan vapausuudistuksen osakokonaisuuksien toimeenpanoa siirrettäisiin myöhemmäksi ajankohdaksi.

Ehdotettu tapa toteuttaa perustason ja eräiden erityistason palveluiden valinnanvapaus yhtiöittämisvelvollisuuden ja markkinamekanismien kautta on ristiriidassa sote- ja maakuntauudistukselle alun perin asetettujen tavoitteiden kanssa, jotka koskevat yhdenvertaisuutta, palveluiden integraatiota ja kustannusten hillintää. Malli rajoittaa palveluiden järjestämisvastuuseen ja itsehallintoon lähtökohtaisesti kuuluvaa oikeutta päättää palveluiden tuottamistavasta ja ohjata palveluita kokonaisuutena.

Myös kunnille on annettava mahdollisuus omistaa yhtiömuodossa sote-keskuksia tasavertaisesti muiden toimijoiden kanssa. Tämä olisi ennen kaikkea asiakkaiden, mutta myös järjestämisvastuussa olevien maakuntien etu, sillä se lisäisi uskottavia vaihtoehtoja palvelutuotantoon.

Monituottajamallin toimivuuden edellytys on tiedon ajantasainen siirtyminen eri toimijoiden välillä, jotta tiedot ovat eri toimijoiden käytettävissä asiakkaan siirtyessä palveluntuottajalta toiselle. Tiedonsiirrolla turvataan asiakaskohtaisesti palvelujen jatkuvuus. Tämä puolestaan vaatii vahvaa panostusta tietojärjestelmien kehittämiseen. Tietojärjestelmät eivät todennäköisesti ole kunnossa maakunta- ja uudistuksen alkuvaiheessa. Myös tämä on peruste uudistuksen ajalliselle jaksottamiselle.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi on otettava huomioon, että eroihin vaikuttavat merkittävästi myös muut tekijät kuin sosiaali- ja terveystieteet sekä niiden saatavuus. Hyvinvoinnin lisäämiseksi maakuntien tulee tehdä tiivistä työtä kuntien kanssa. Alueelliset tekijät vaikuttavat siihen, ettei palveluita eri alueilla ole saatavilla yhdenvertaisesti.

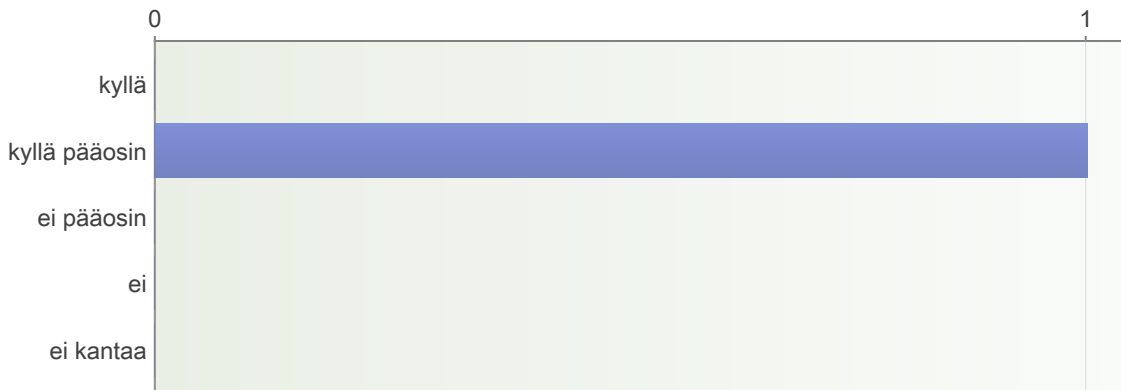
On varmistettava, että valinnanvapaus toteutuu koko maassa. Valinnanvapautta määriteltäessä on kiinnitettävä huomiota erityisesti siihen, miten se nopeuttaa hoitoon ja hoivaan pääsyä ja lisää yhdenvertaisuutta sekä saa aikaan tervettä kilpailua tuottajien kesken palvelujen laadun parantamiseksi.

Valinnanvapausjärjestelmä on rakennettava sellaiseksi, että pienten ja keskisuurten toimijoiden mahdollisuudet

toimia sote-markkinoilla turvataan. Kokemuksia palvelusetelien käytöstä ja henkilökohtaisesta budjetoinnista on tärkeä hyödyntää jatkotyössä.

5. 2. Edistääkö uudistus tarkoituksenmukaisella tavalla asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia omiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

6. Vapaamuotoiset huomiot.

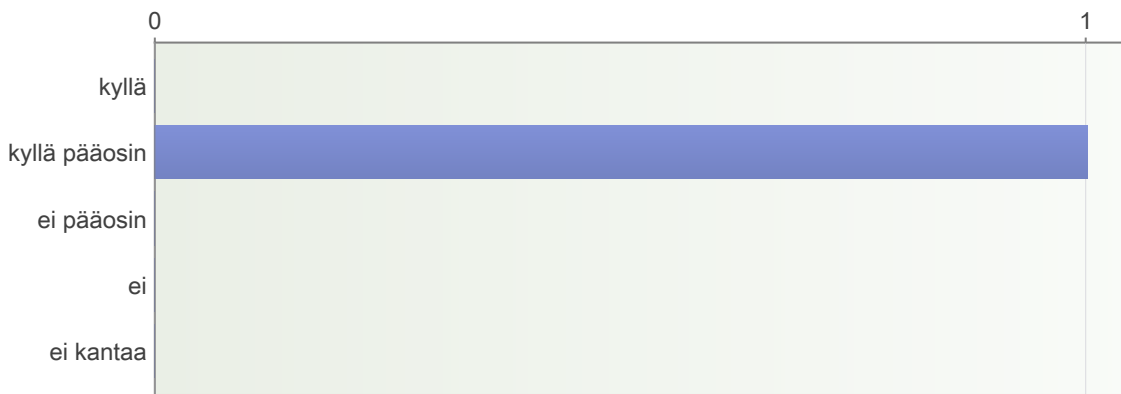
Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapaus voi kyllä lisätä asiakkaan vaikutusmahdollisuuksia siinä mielessä, että palveluun pääsy nopeutuu ja asiakas voi valita aiempaa monipuolisemmin omaan tilanteeseensa sopivia palveluja maksusetelin, asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin kautta.

Asiakkaan vaikutusmahdollisuudet omiin palveluihinsa toteutuvat erityisesti alueilla, joilla on valinnan mahdollisuuksia. Lakiluonnos lähtee siitä, että asiakas voi äänestää jaloillaan, jos on tyytymätön saamaansa palveluun. Tämä on lähtökohtaisesti hyvä menettely, mutta voi aiheuttaa ongelmia tilanteessa, jossa todellisia vaihtoehtoja ei esimerkiksi pitkästä etäisyyksistä johtuen ole olemassa. Näissä tilanteissa asiakkaan vaikutusmahdollisuudet ovat vähäiset.

7. 3. Antaako uudistus asiakkaalle riittävät mahdollisuudet hakeutua asiakkaan omaan tilanteeseen sopivaan palveluun?

Vastaajien määrä: 1

8. Vapaamuotoiset huomiot.

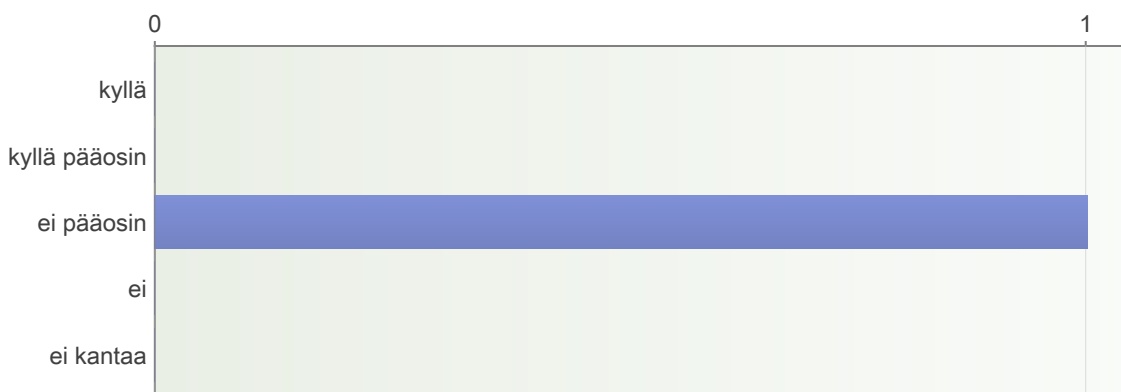
Vastaajien määrä: 1

- Lähtökohtaisesti asiakkaan on mahdollista valita omaan tilanteeseensa sopiva palvelu. Maakunta on velvollinen huolehtimaan palveluohjauksesta ja palvelutarpeen arvioinnista eli auttaa valinnassa, jos asiakas ei siihen pysty. Jos palvelutarve on erityisen suuri, laaditaan asiakassuunnitelma.

Kun asiakasmaksu on sama ja pysyy kohtuullisena, tämä parantaa suoraan valittavien palvelujen tarjontaa varallisuudesta riippumattomia valinnan mahdollisuuksia niille, jotka eivät pysty käyttämään esim. yksityisiä palveluita. Haasteena on tässäkin, miten asiakkaat saavat tiedon eri palveluntuottajien palvelu- ja toimintapisteiden palveluista, palveluun pääsyn ajoista ja palvelujen laadusta erityisesti valinnanvapauden toteuttamisen alkuvaiheessa, koska tarvittavien tietojärjestelmien kehitystyö on vasta aluillaan. Eikä tässä pelkästään maakuntajärjestäjien, liikelaitosten ja palvelujen tuottajien asiakastietojärjestelmät, vaan kansalaisilla / maakuntien asukkailla tulee olla pääse koko maan kattavaan tietoon sote-palveluista. Valinnan vapauden tulee toteutua riittävän kokonaistiedon varassa eikä sattumanvaraisesti.

9. 4. Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palveluntarpeita, toteutuuko uudistuksessa asiakkaan mahdollisuus saada tarpeen mukaisella tavalla yhteensovitettuja palveluita?

Vastaajien määrä: 1

10. Vapaamuotoiset huomiot.

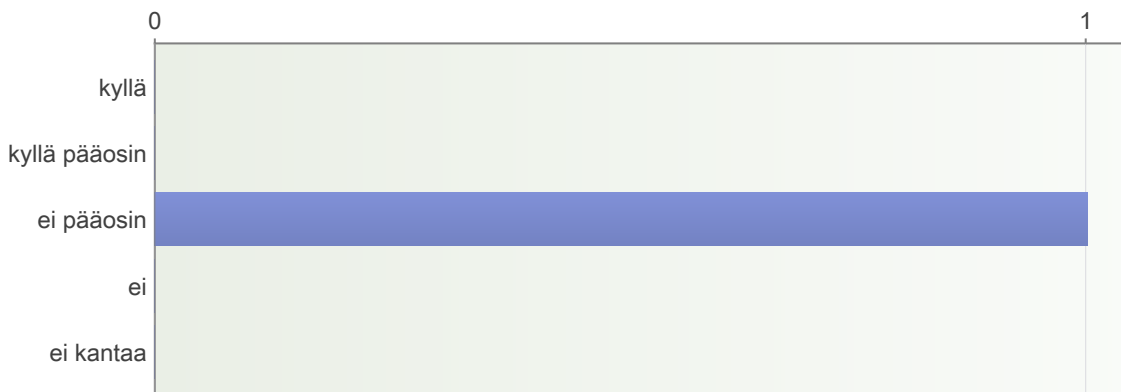
Vastaajien määrä: 1

- Jos asiakkaalla on laaja-alaisia palvelutarpeita, tehdään palveluohjauksen keinoin asiakassuunnitelma, jonka mukaan palvelut toteutetaan. Ongelmaksi nousee palveluiden yhteensovittaminen. Palveluketjujen toimivuus edellyttää esteetöntä tiedon kulkua ja yhteen sovitettuja tietojärjestelmiä eri palvelutuottajien välillä ja laajaa alueen palvelutuotannon tuntemista, jotta asiakkaat saisivat sujuvan palvelukokonaisuuden.

Uudistuksessa peruspalvelut jakaantuvat suoraan valittaviin palveluihin ja palvelulaitoksen tuottamiin palveluihin, asiakassetelillä valittaviin palveluihin sekä henkilökohtaisen budjetin palveluihin. Tämä voi monimutkaistaa palveluja tarvitsevan potilaan asemaa nykytilanteeseen verrattuna.

11. 5. Antaako uudistus riittävät edellytykset saavuttaa 3 miljardin euron kustannusten kasvun hillinnän tavoite?

Vastaajien määrä: 1

12. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauden toteuttaminen esitetystä muodosta vaikeuttaa kustannusten hillintätavoitteen saavuttamista. Keskeisin syy on se, että malli rajoittaa maakunnan oikeutta päättää palvelujen tuotantotavasta ja ohjata palveluja kokonaisuutena. Maakunnalliselle liikelaitokselle jää raskas hallintokoneisto, jonka raskautta monimutkaiset säädökset ja valvontavelvoitteet lisäävät. Lisäksi maakunnan liikelaitos on velvollinen huolehtimaan kaikista niistä palveluista, joita muut tuottajat eivät halua tai eivät kykene huolehtimaan.

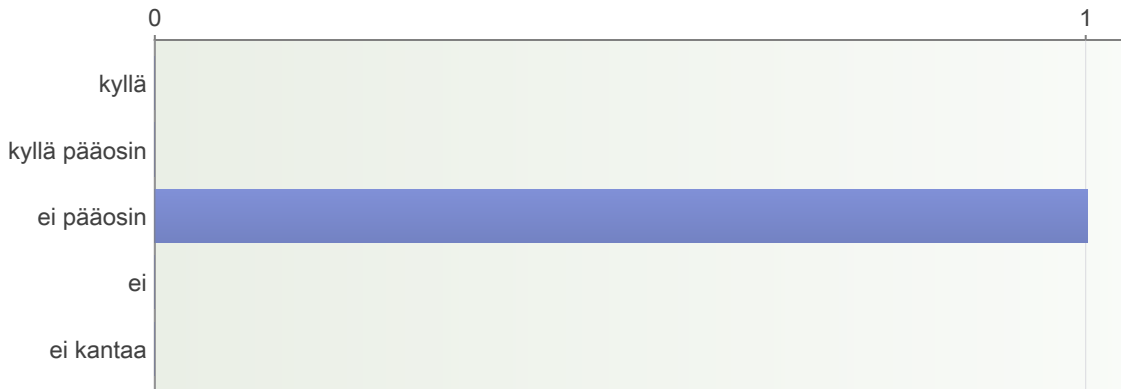
Kilpailutilanne voi pidemmällä aikavälillä tuottaa tehokkuus- ja tuottavuushyötyjä. Säästöjen toteutuminen vaatii lisäksi kustannusvaikuttavuuden parantumista ja palveluiden painopisteen siirtymistä oikea-aikaisiin peruspalveluihin. Uudistus on askel oikeaan suuntaan. Ratkaisevaa on myös miten väestötason terveyden- ja hyvinvoinnin tila kehittyy.

Suotuisa kustannuskehitys on mahdollinen, jos painopiste siirtyy vaikuttaviin peruspalveluihin ja kalliimpien erikoispalveluiden käyttö vähenee. Jotta tämä toteutuisi valinnanvapaudessa, on tuottajille rakennettava sellainen kannustusjärjestelmä, ettei se houkuttele asiakkaan siirtämiseen eteenpäin kalliimpiin palveluihin löyhin perustein.

Palvelujen tarjonnassa tulee esiintymään alueellisia eroja maakuntien välillä ja mikäli palvelujen tarjoajia on vähän, kustannukset kasvavat etenkin alueilla, joissa etäisyydet ovat pitkiä ja/tai henkilökuntaa voi olla vaikea saada.

13. 6. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Vastaajien määrä: 1

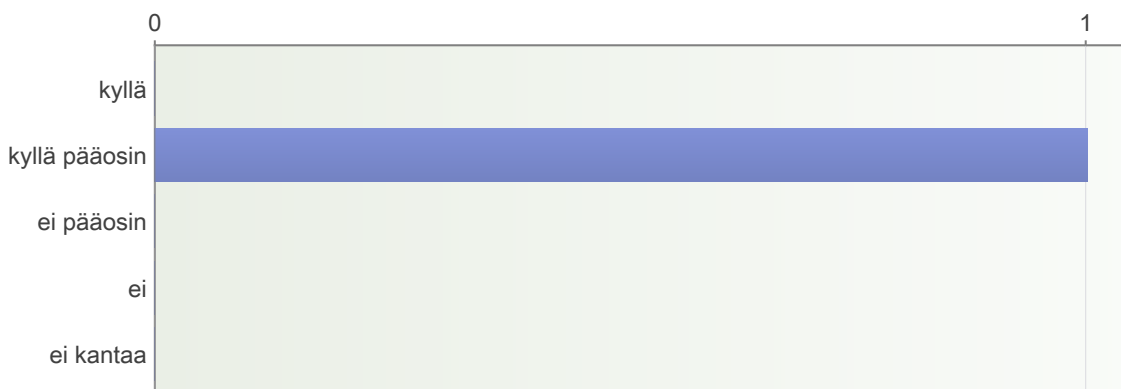
14. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakuntatasolla edustuksellinen demokraattinen päätöksenteko toki toteutuu. Kuitenkin laissa olevat säännökset palvelujen järjestämistavoista kaventavat merkittävästi maakunnan mahdollisuuksia käyttää itsehallinnollista päätösvaltaa eivätkä anna järjestäjälle tarvittavaa liikkumavaraa palvelujen toteuttamiseen.

15. 7. Edistääkö uudistus toimintatapojen muutosta ja uusien palveluinnovaatioiden käyttöönottoa, millä voidaan varautua tulevaisuuden haasteisiin?

Vastaajien määrä: 1

16. Vapaamuotoiset huomiot.

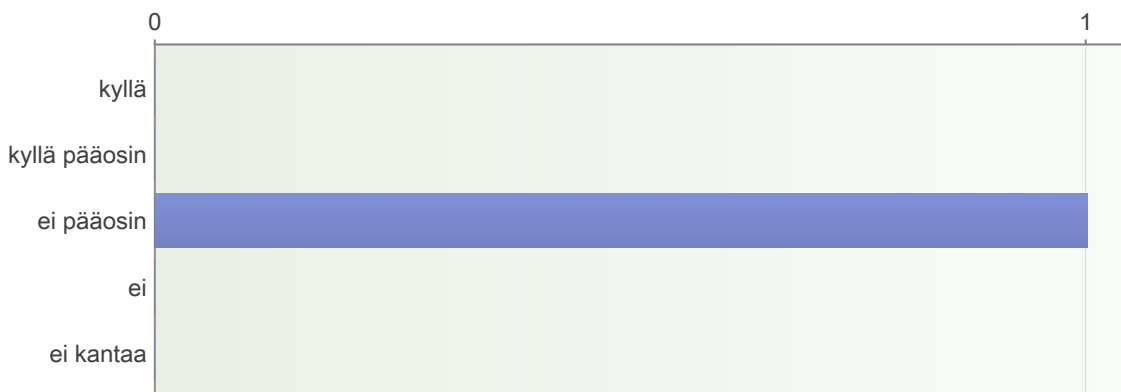
Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauden käyttöönotto, jolloin yksityisen palvelutuottajan valitsee käyttäjä, on erittäin suuri muutos ja on omiaan luomaan edellytyksiä uusien toimintatapojen kehittämiseen. Tarpeetonta ja yksityiskohtaista sääntelyä purkamalla voitaisiin edistää palveluinnovaatioita myös ilman valinnanvapauslainsäädännön mukanaan tuomaa ennakoimattomuutta.

Muutoksessa Etelä-Savon alueella käynnistynyt toiminnallinen integraatio saattaa vaikeutua, kun jo integroituja sote-palveluja joudutaan hajottamaan osakokonaisuuksiin, jolloin palvelukokonaisuuksien hallinta vaikeutuu ja palveluiden sujuvuus kärsii.

17. 8. Sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapauslakiluonnoksen 3 luvussa säädettäisiin asiakkaan suoran valinnan sosiaali- ja terveystalvuuista. 8a. Ovatko säännökset suoran valinnan palveluista riittävän selkeitä siltä osin, mitkä palvelut kuuluvat yhtiötettävien valinnanvapauspalveluiden piiriin ja mitkä kuuluvat maakunnan liikelaitoksen tuottamiin palveluihin?

Vastaajien määrä: 1

18. Jos ei, miten olisi tarkoituksenmukaista määritellä ne perusteet, joilla maakunnat määrittelevät tarkemmin sote-keskuksissa tuotettavat perustason ja laajennetun perustason palvelut?

Ei vastauksia.

19. Vapaamuotoiset huomiot.

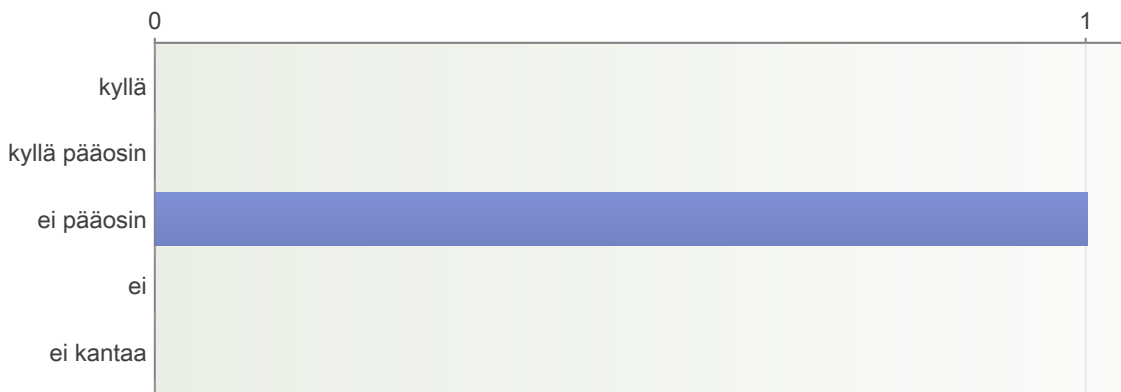
Vastaajien määrä: 1

- Eivät ole kaikin osin selkeitä. Mm. neuvolapalveluiden asema ja sijoittuminen jää epäselväksi. Palvelut ja niiden sisällöt pitää yksilöidä ja määritellä täsmällisesti, minkä lisäksi tulee täsmentää, mitä palvelukokonaisuudella tarkoitetaan. Lisäksi on selkeytettävä se, vastaako markkinaehtoisien toimijain sote-keskus asiakkaitensa erikoissairaanhoidon kustannuksista.

Laajennettuun perustasoon esitetään kuuluviksi asiakkaan tilapäisesti ja lyhytaikaisesti tarvitsemat sosiaalihuoltolain 14 § 1 momentin mukaiset palvelut. Sosiaalipalveluja tarvitsevan asiakkaan kohdalla on kuitenkin vaikea arvioida, milloin sote-keskukseen hakeutuva asiakas on lyhytaikaisen ja tilapäisen avun tarpeessa ja milloin palvelun tarve on pitkäaikaista. Palvelujen erottaminen ko. tavalla lyhytaikaisiin ja tilapäisiin ja toisaalta pidempiaikaisiin on epätarkoituksenmukaista ja voi johtaa päällekkäisiin palvelurakenteisiin ja hidastaa oikeanlaista avun saamista.

20. 8b. Turvaako maksusetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämistä vastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

21. Vapaamuotoiset huomiot.

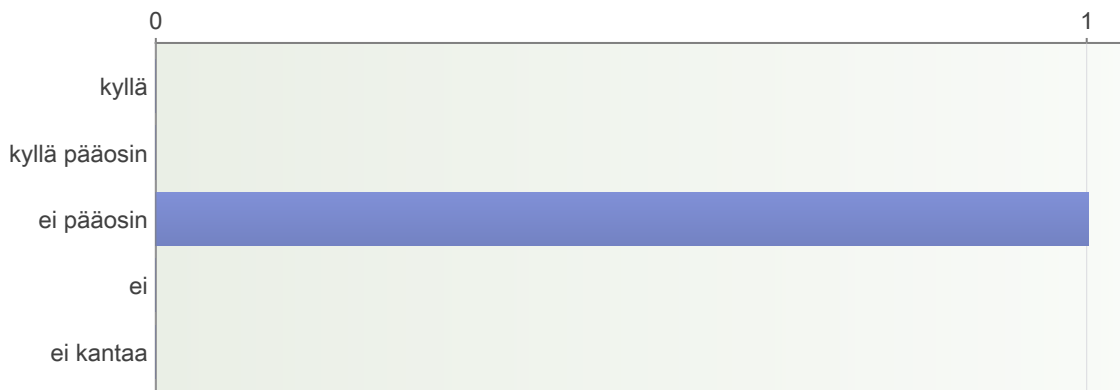
Vastaajien määrä: 1

- Maksusetelijärjestelmä parantaa palvelukokonaisuutta asiakkaitten valinnanvapauden kannalta ja mahdollistaa esimerkiksi erikokoisten toimijoiden toimimisen sote-järjestelmässä palveluntuottajana.

Maakunnan näkökulmasta maksusetelijärjestelmä voi olla ongelmallinen järjestämisen hallinnan näkökulmasta. Sote-asemien poikkeava toimintatapa maksusetelin käytössä voi muodostua haastavaksi asiakkaiden palvelukokonaisuuksien hallinnan osalta.

22. 8c. Onko maksusetelijärjestelmässä sote-keskuksen oikeuksista ja velvollisuuksista säädetty tarkoituksenmukaisesti?

Vastaajien määrä: 1

23. Vapaamuotoiset huomiot.

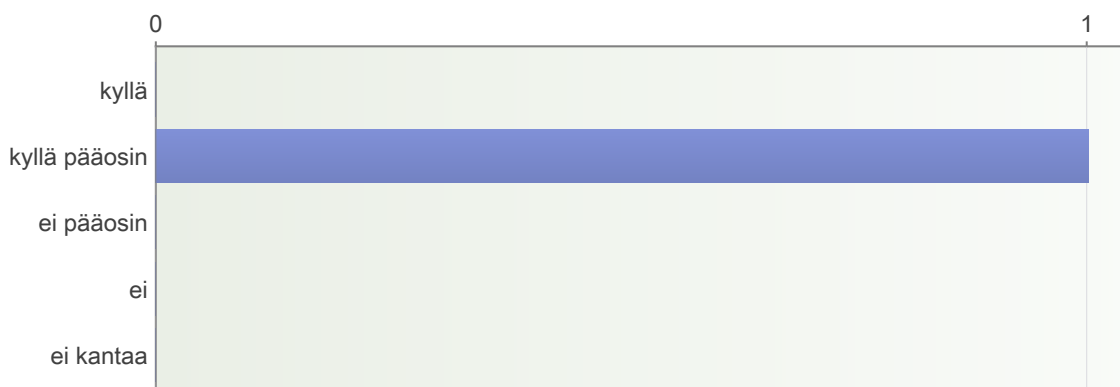
Vastaajien määrä: 1

- Velvollisuus maksusetelien antamiseen saattaa vaikuttaa tuottajien halukkuuteen perustaa sote-keskuksia. Maksuseteli lisää suoran valinnan palveluntuottajan riskiä ja sitä kautta korottaa hintaa, jolla palveluja ollaan valmiita tuottamaan.

Lakiesityksen mukaan sote-keskuksella säilyy kokonaisvastuu asiakkaan palvelukokonaisuudesta, palvelun laadusta ja vaikuttavuudesta sekä maksusetelipalvelun tuottajan tekemistä virheistä silloinkin, kun asiakas käyttää maksuseteliä. Sote-keskuksella ei kuitenkaan ole juuri mahdollisuutta puuttua asiaan, jos se esimerkiksi havaitsee maksusetelipalvelun laadussa ongelmia. Kokonaisvastuun hajautuminen liikelaitoksen, maakunnan, suoran valinnan palvelun ja maksusetelipalvelun tuottajan välillä voi aiheuttaa viivästyksiä ja heikentää palvelujen integraatiota.

24. 8d. Mahdollistaako maksusetelijärjestelmä asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

25. Vapaamuotoiset huomiot.

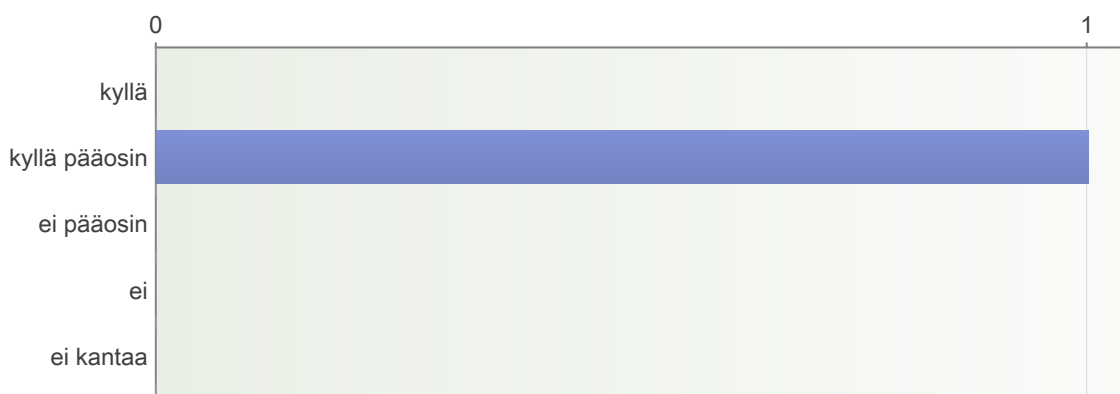
Vastaajien määrä: 1

- Hoidon jatkuvuuden ja laadun turvaaminen sekä hoitovastuu kokonaisuudessa tulee varmistaa. Hoitovastuun tarkempaa määrittelyä tulee edellyttää sääöstasolla.

Maksusetelien käyttö edellyttää hyvää asiakkaiden palveluohjausta sekä riittävää tietoa sairauksista ja palveluista sekä niiden sisällöistä. Tämä voi helpottaa niiden hoitoon pääsyä, jotka nykyisin ovat pitkiä aikoja jonoissa tai eivät jonojen takia edes hakeudu palveluihin. Nopeammalla hoitoon pääsyllä ennaltaehkäistään erikoistason palveluiden tarvetta ja ihmisten terveysongelmien kasautumista.

26. 9. Lakiluonnoksen 4 luvussa säädettäisiin asiakkaan mahdollisuuksista valita maakunnan liikelaitos ja sen toimipiste. Antavatko säännökset asiakkaalle tarkoituksenmukaiset mahdollisuudet valita palvelujen tuottaja?

Vastaajien määrä: 1

27. Vapaamuotoiset huomiot.

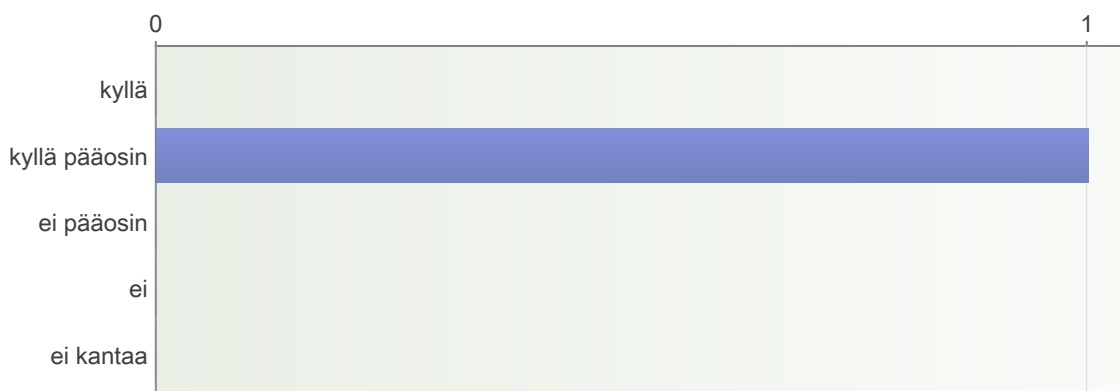
Vastaajien määrä: 1

- Esityksen mukaan asiakkaat voivat hakeutua myös toisen maakunnan liikelaitoksen erikoistason palveluihin, kuten nykyisinkin.

Pidemmillä aikavälillä keskussairaalat, jotka ovat maakuntiensä julkisesti rahoitettuja erikoistason palveluyksiköitä, voivat olla nykyistä voimakkaammin kilpailutilanteessa, varsinkin kun sairaalat kuuluvat palveluiltaan eri ryhmiin.

28. 10. Lakiluonnoksen 5 luvussa säädettäisiin asiakassetelin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. 10a. Ovatko säännökset asiakkaan aseman ja oikeuksien näkökulmasta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

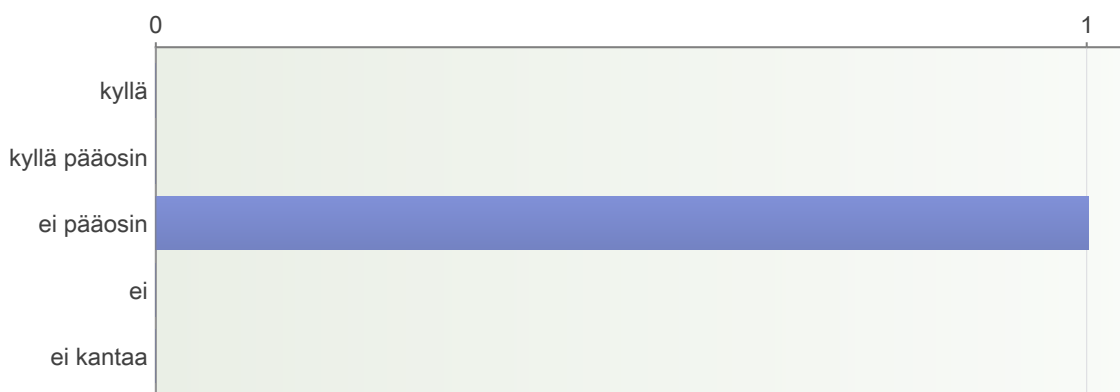
29. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Lähtökohtaisesti asiakassetelin käyttö vahvistaa asiakkaan itsemääräämistä useimmissa tilanteissa.

30. 10b. Turvaako asiakassetelijärjestelmä maakunnalle riittävät ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet järjestämisvastuun kannon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

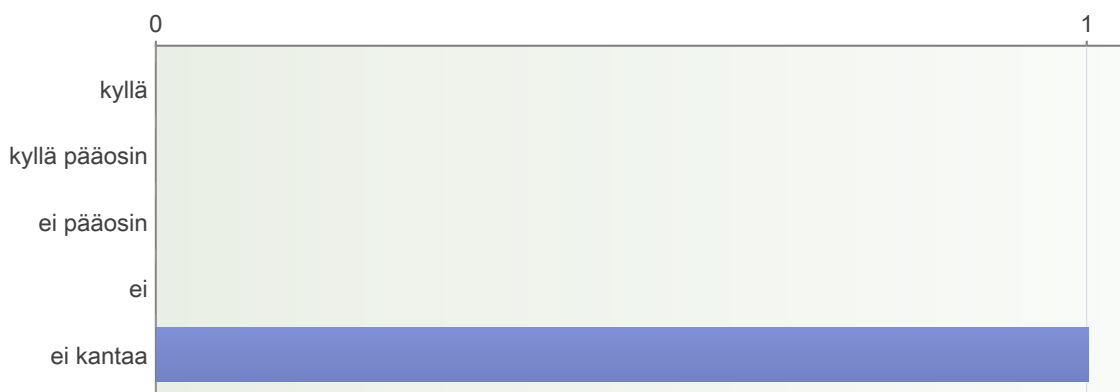
31. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassetelituottajien ohjaaminen on vaikeaa. Lakiluonnoksessa jää kaiken kaikkiaan epäselväksi maakunnan liikelaitoksen, maakunnan, sote-keskusten sekä erilaisin ostopalvelusopimuksin ja setelijärjestelyin toimivien palveluntuottajien tosiasialliset hankinta- ja alihankintasuhteet ja maakunnan tosiasialliset ohjaus- ja vaikutusmahdollisuudet.

32. 10c. Ovatko asiakassetelijärjestelmän käyttöönottoa koskevat maakunnan päätöksentekoa koskevat rajaukset riittäviä ja turvaavatko ne asiakkaan valinnanvapauden toteutumisen?

Vastaajien määrä: 1

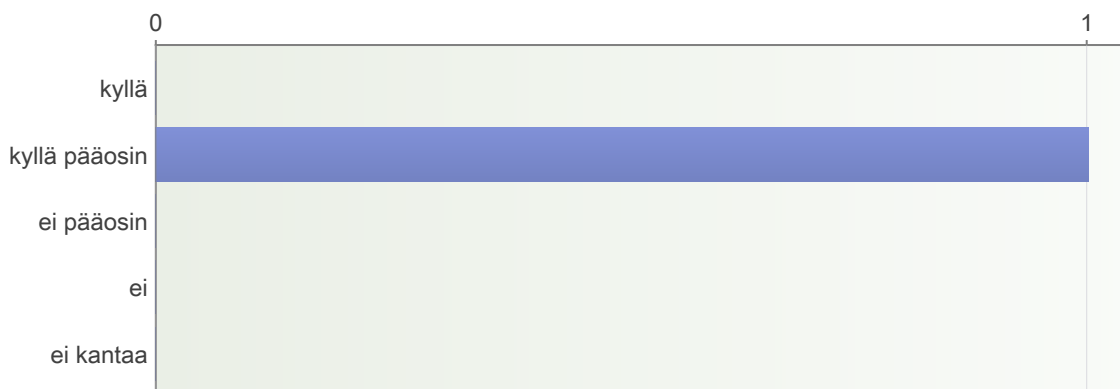
33. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Rajauksien riittävyyttä on vaikea arvioida ennen kuin on tiedossa kuinka laajasti asiakaseteleitä otetaan käyttöön.

34. 11. Lakiluonnoksen 6 luvussa säädettäisiin henkilökohtaisen budjetin käytöstä asiakkaan valinnanvapauden lisäämisessä. Mahdollistavatko säännökset asiakkaalle riittävät mahdollisuudet vaikuttaa tarvitsemiensa palvelujen toteutukseen?

Vastaajien määrä: 1

35. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Henkilökohtainen budjetti mahdollistaa varsin laajat mahdollisuudet vaikuttaa omien palveluiden hankintaan/valintaan. Tämä edellyttää asiakkaalta (itsenäisesti tai esityksen mukaan tuettuna) laajaa tietoa palveluista. Maakunnan liikelaitoksen onkin annettava asiakkaalle selvitys palveluiden saatavuudesta, laadusta ja kustannuksista sekä ohjausta. Keskeistä on, että turvataan asiakkaan edun mukainen päätöksenteko. Maakunnalla on oltava riittävä asiantuntemus palvelutarpeen kokonaisuudesta ja esitettävä se asiakkaalle tai hänen edustajallensa.

Maakunnalla olisi mahdollisuus tarjota henkilökohtaista budjettia myös muille asiakasryhmille kuin iäkkäille ja vammaisille henkilöille, mikä laajentaa henkilökohtaisen budjetoinnin mahdollisuuksia.

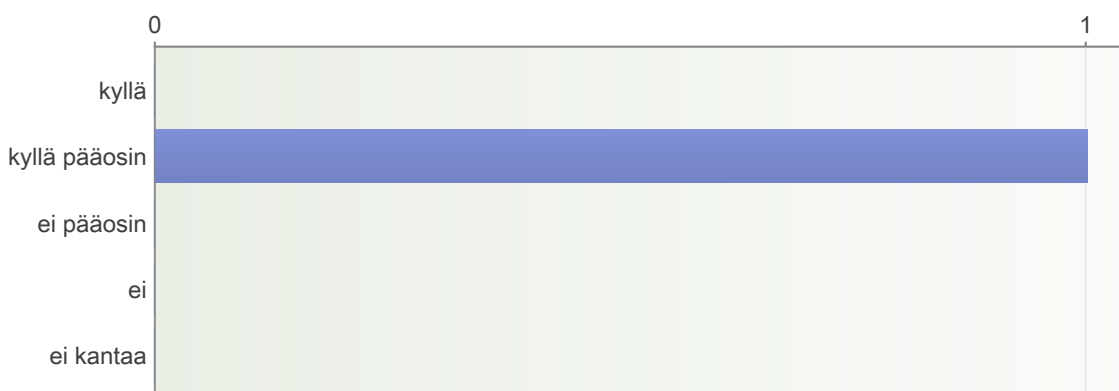
Tarvittavat palvelut voi hankkia asiakassetelillä tai henkilökohtaisella budjetilla keneltä tahansa valvontaviranomaisen ylläpitämän palveluntuottajarekisteriin ilmoittautuneelta palveluntuottajalta koko Suomen alueella.

Henkilökohtaisen budjetoinnin toteutuminen vaatii vahvaa palveluohjausta runsaasti palveluja käyttävissä asiakasryhmissä. Keskeistä on varmistaa, että tilanteissa, joissa asiakkaan, omaisten ja palveluohjauksen näkökulmat eroavat toisistaan, varmistetaan asiakkaan tahdon ja edun toteutuminen.

36. 12. Valinnanvapauslainsäädännön myötä esitetään potilaslakiin ja sosiaalihuollon asiakaslakiin lisättäväksi uusi luku päätöksenteon tukemisesta (tuettu päätöksenteko).

Valinnanvapauslainsäädäntöön sisältyisi potilaille ja asiakkaille erilaisia valinnanmahdollisuuksia (muun muassa suoran valinnan palvelut, maksuseteli, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti). Näissä erilaisissa valintatilanteissa asiakkaat voivat tarvita tukea valintoja tehtäessä. Onko tuettua päätöksentekoa koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

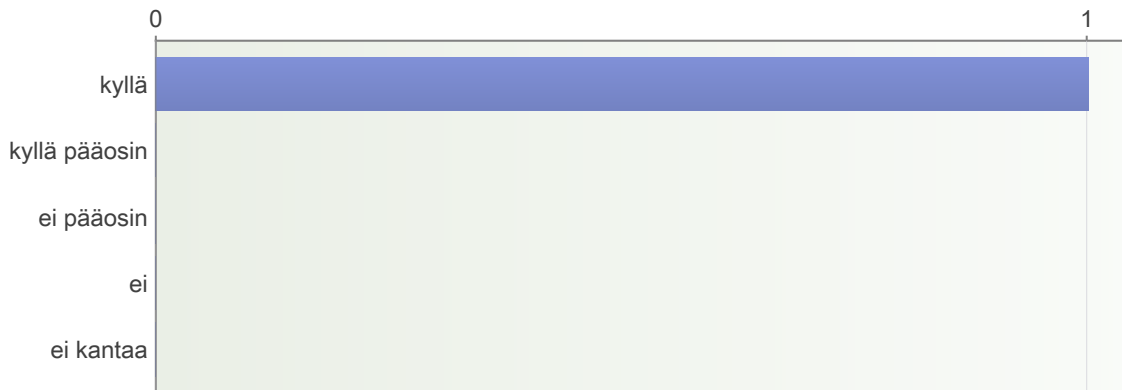
37. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisella on velvollisuus palveluohjaukseen ja neuvontaan. Eri toimijoiden tulee varmistaa, että he tuntevat hyvin palvelujärjestelmän sekä osaavat avustaa neutraalisti päätöksenteossa.

38. 13. Lakiluonnoksen 7 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajien hyväksymis- ja sopimusmenettelyistä. 13a. Ovatko säännökset hyväksymismenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

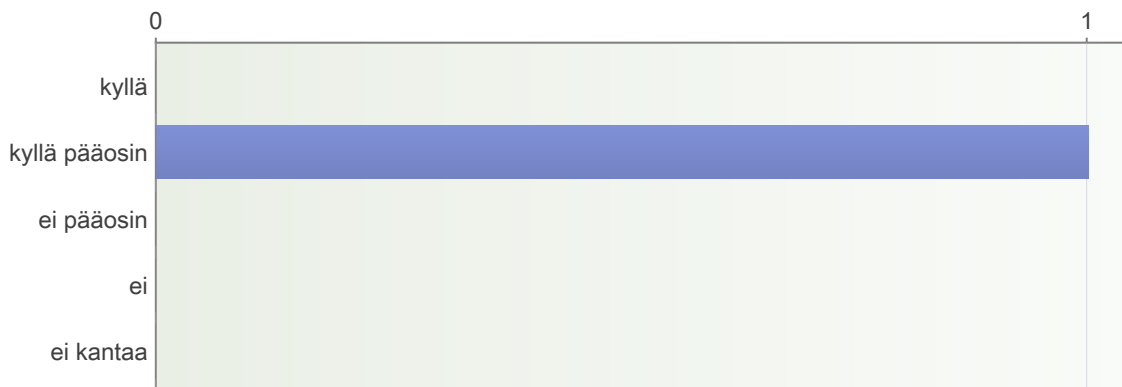

39. Vapaamuotoiset huomiot.

Ei vastauksia.

40. 13b. Ovatko säännökset sopimusmenettelyistä uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

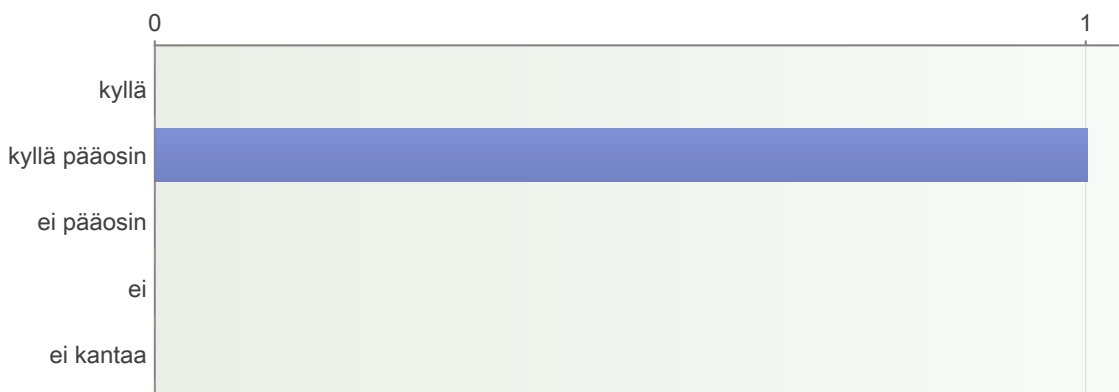
41. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Säädökset ovat tarkoituksenmukaisia. Maakunnan on tehtävä sopimus jokaisen palvelun tuottajan kanssa. Palvelun tuottajat on ilmoitettava julkisessa tietoverkossa, jotta asiakkaiden valinnanvapaus toteutuu. Edellä mainitut toimet ovat tarpeellisia palveluiden laadun turvaamiseksi. Toisaalta suoran valinnan palveluiden laadun valvonta on varsin haasteellinen – lukuisiin sopimuksiin perustuva kokonaisuus - jonka laadunvalvonta on haastavaa maakunnan näkökulmasta.

42. 14. Lakiluonnoksen 8 luvussa säädettäisiin palvelujen tuottamisesta ja palvelun tuottajien velvoitteista. Ovatko säännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

43. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan mahdollisuus asettaa tuottajille asukkaiden palvelun tarpeesta johtuvia ehtoja ja tarvittaessa muuttaa niitä on kannatettava. Palveluntuottajille annettavat velvoitteet raportoida tietoja, joiden perusteella asiakkaat voivat käyttää valinnanvapauttaan ja tehdä valintoja, ovat tarpeellisia.

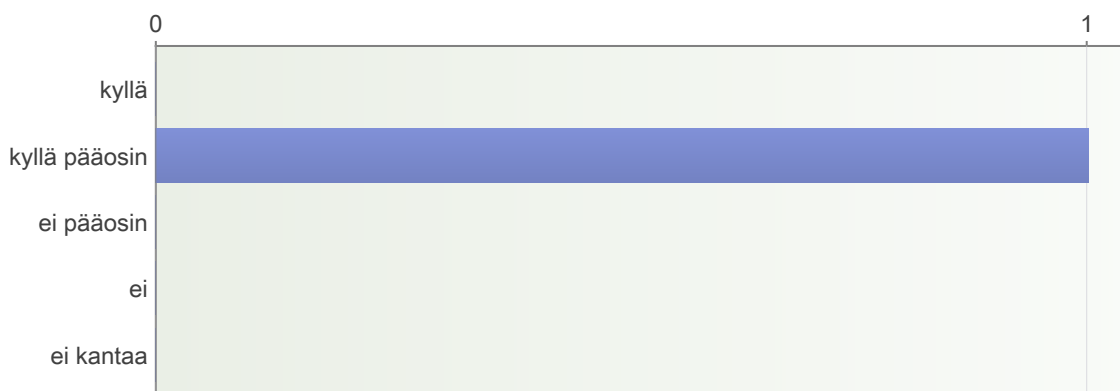
Palvelun tuottajan velvoitteet voivat kuitenkin luoda kynnyksen palveluntuottajaksi ilmoittautumiselle, varsinkin pienten tuottajien osalta. Tuottajien velvoitteet karsivat jo toimivia yrityksiä ja nostavat pienten yritysten kynnystä markkinoille tuloon. Kyse on erityisesti tietojärjestelmiin liittyvistä vaatimuksista sekä raportointivelvoitteista.

Kokonaisuudessa on palveluiden laadun varmistaminen sekä erikokoisten palveluiden tarjoajien mahdollisuus tuottaa palveluita. Etelä-Savon maakunnan kaltaisten mikro- ja pk-valtaisen yritysraakenteen maakuntien toimijoiden edellytykset palveluiden tarjoajiksi on mahdollistettava.

44. 15. Lakiluonnoksen 9 luvussa säädettäisiin palvelun tuottajalle suoritettavista korvauksista.

15a. Ovatko suoran valinnan palveluita koskevat kiinteän maksun osuus ja sen määräytymistä koskevat edellytykset riittäviä turvaamaan palvelujen riittävä rahoitus?

Vastaajien määrä: 1

45. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

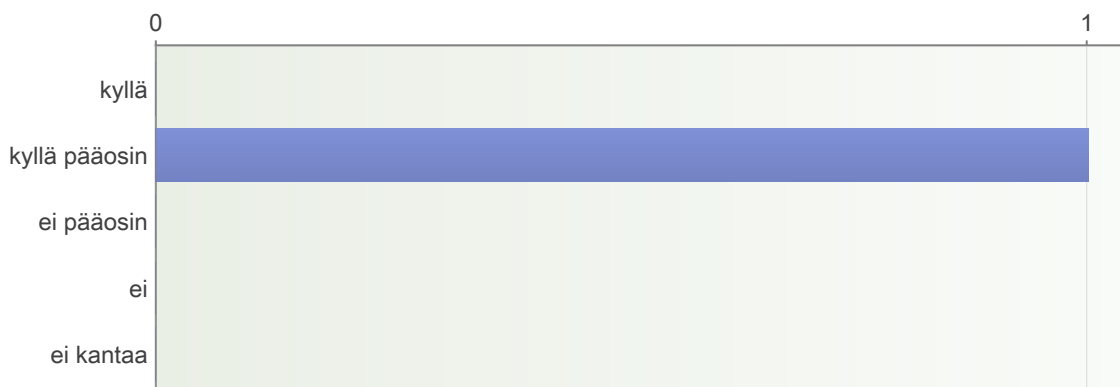
- Esityksen mukaan suoritettavat korvaukset perustuisivat suoran valinnan palveluja tuottavien sote-keskusten ja suunhoitoyksiköiden kiinteään korvaukseen, mikä perustuu listautuneisiin asiakkaiden lukumäärään ja hyvinvointiriskiin.

Lähtökohta on hyvä ja kannustaa asiakkaan kokonaisvaltaisempaan hoitoon kerralla. Optimaalinen suhde tullaan kuitenkin näkemään vasta käytännössä.

Maakunnalla tulee olla mahdollisuus huomioida alueelliset erityistarpeet ja maakunnan sisällä tulee voida olla tarvittaessa eri suuruisia kapitaatiokorvauksia esimerkiksi alueellisten tarpeiden mukaan palveluiden turvaamiseksi maakunnan eri osissa.

46. 15b. Ovatko säännökset muista korvauksista uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

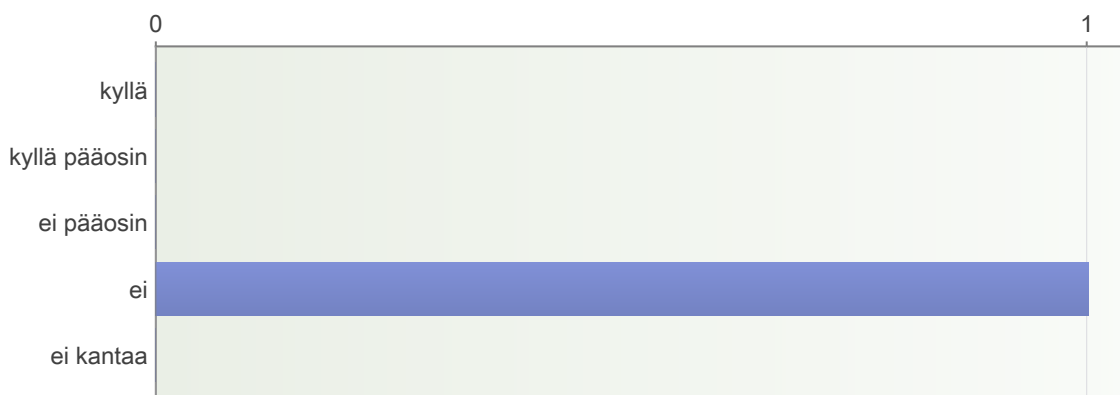
47. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Maakunnan mahdollisuus sopia muista korvauksista palvelun tuottajan kanssa on kannatettavaa ja sen avulla on mahdollisuus lisätä asukkaiden alueellista yhdenvertaisuutta sekä kaventaa alueellisia hyvinvointi- ja terveyseroja.

48. 16. Lakiluonnoksen 11 luvussa säädettäisiin lain voimaantulosta. Ovatko 71 §:n mukaiset siirtymäsäännökset uudistuksen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisia?

Vastaajien määrä: 1

49. Vapaamuotoiset huomiot.

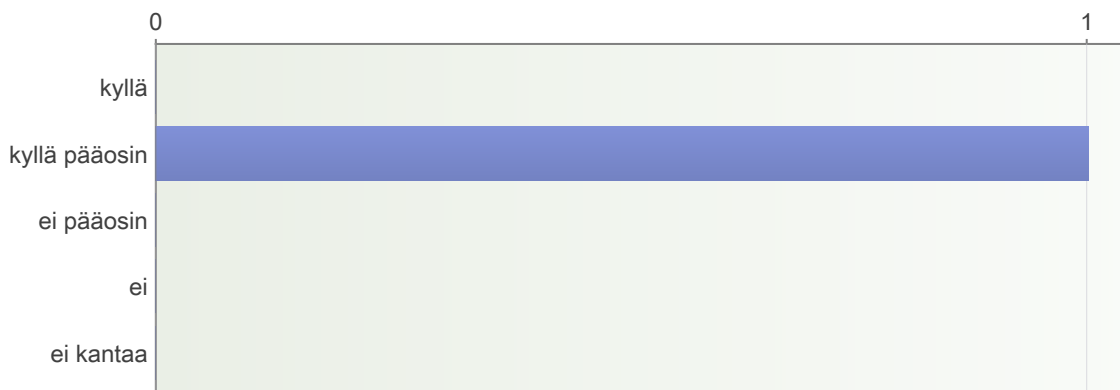
Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauden toimeenpanolle on varattava riittävä siirtymäaika. Markkinoiden avautuminen suoran valinnan sote-keskuksille ja suunhoidon yksiköille sekä asiakassetelin ja henkilökohtaisen budjetin käyttöönotto yhtä aikaisesti 1.1.2019 muodostavat suuren riskin palvelujen jatkuvuudelle.

Jos laki tulee voimaan annetussa aikataulussa, maakunnan täytyisi aloittaa merkittäviä valinnanvapauteen liittyviä valmistelutoimia jo vuonna 2018. Tällaisia olisivat mm. suoran valinnan palveluntuottajien ilmoittautumisten vastaanottaminen vähintään 6 kk ennen lain voimaantuloa, ja asiakkaille valinnanvapaudesta informointi 2 kk ennen lain voimaantuloa. Myös palveluntuottajien kanssa tehtävät sopimukset sekä samalla myös hyväksymiskriteerit ja hinnoitteluperusteet olisi oltava määriteltynä vähintään puoli vuotta ennen lain voimaan tuloa. Samoin asiakasaseteleihin ja erityisesti henkilökohtaiseen budjettiin liittyen täytyisi tehdä kriteeristöjä, päätöksiä palveluista joissa asiakasaseteli otettaisiin käyttöön, huolehtia maksatusjärjestelmistä jne. jos mallit otetaan käyttöön heti vuoden 2019 vaihteessa. Aikataulua ei ole mahdollista toteuttaa.

50. 17. Antaako esitys maakunnille riittävät edellytykset järjestämisvastuun toteuttamiseen?

Vastaajien määrä: 1

51. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Valinnanvapauslaki vaikuttaa merkittäväällä tavalla maakunnan palveluiden organisointiin, hallintoon ja johtamiseen. Yhtiöittäminen on osin vaikeasti toteutettavissa. Yhtiöittäminen voi kaventaa vaaleilla valittujen luottamushenkilöiden päätösvaltaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisessä, kuten myös maksu- ja asiakassetelien sekä henkilökohtaisen budjetoinnin toteuttaminen käytännössä.

Toteutuessaan nyky muodossaan valinnanvapauslaki kasvattaisi kustannuksia. Valinnanvapauden toteuttaminen vaikeuttaa maakunnan, sen liikelaitoksen ja yhtiöiden talousarvioiden tekemistä ja toiminnan ennakoitavuutta. Tämä voi vaarantaa maakunnan taloudellisen toiminnan ja käynnistää rahoituslaissa mainitun arviointimenettelyn.

Valinnanvapauslaki hajauttaa toimivan järjestelmän etenkin 24/7 päivystyksen turvaamisen osalta, jos yksityisillä toimijoilla ei ole päivystysvelvollisuutta. Tällä hetkellä päiväaikainen päivystys hoidetaan kunnissa. Ilta- ja yöaikainen sekä viikonloppupäivystys hoidetaan yhdessä koko maakunnan lääkäreiden yhteistyönä yhteispäivystyksissä. Tämä ei välttämättä toteudu enää valinnanvapauslain ollessa voimassa.

52. 18. Antaako esitys riittävät edellytykset sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoiden syntymiseen?

Vastaajien määrä: 1

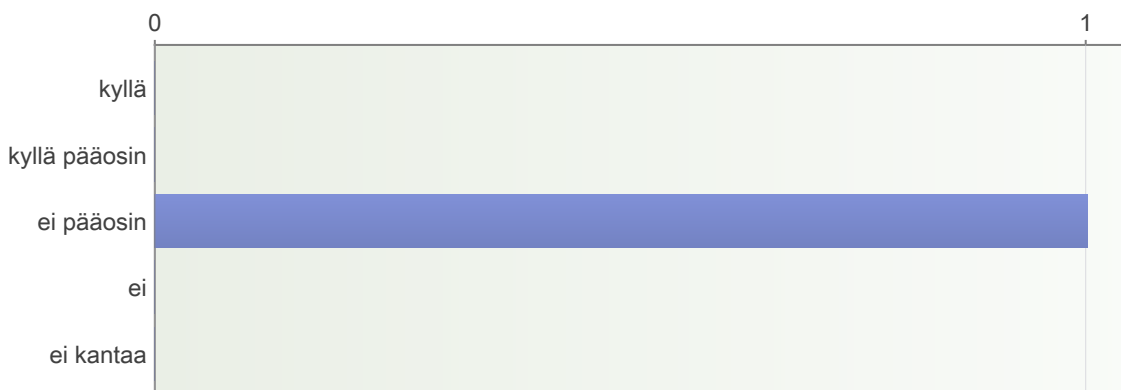
53. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Laki avaa aivan ennen näkemättömällä tavalla markkinoita. Palveluntuottajille asetettavista ehdoista ja tuottajakorvauksista riippuu, miten markkinat lopulta muotoutuvat. Todennäköistä on, että terveydenhuollon markkinat syntyvät suuriin kaupunkikeskuksiin, mutta ei haja-asutusalueelle. Sosiaalipalveluihin liittyviä markkinoita voi sen sijaan henkilökohtaisen budjetin myötä syntyä myös harvemmin asutuille alueilla. Riskinä on sote-palvelujen markkinoiden keskittyminen yrityskauppojen myötä. Tuottajille asetettavat vaatimukset karsivat erityisesti suoran valinnan palvelujen tuottajista pois pienet yritykset.

54. 18b. Antaako esitys riittävät edellytykset pienten toimijoiden toimimiseen sosiaali- ja terveydenhuollon markkinoilla?

Vastaajien määrä: 1

55. Jos ei, miten esitystä tulisi muuttaa?

Ei vastauksia.

56. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Tuottajiksi voivat ilmoittautua rekisteröityneen ja kriteerit täyttävät toimijat. Sairaalapalveluissa ja erityisen vaativissa sosiaalipalveluissa tuottajien pitää olla akkreditoituja kansainvälisten standardien mukaisesti. Tämä saattaa karsia pieniä toimijoita pois markkinoilta.

Esitys mahdollistaneet toiminimellä toimimisen yhdessä osuuskunta tyyppisen palveluntuottajan kanssa siltä osin, kun ei ole kyse erityistason toiminasta. Henkilökohtainen budjetointi on väline tähän.

Verkostoitunut tuottamistapa tulee toteuttaa niin, että erikokoisilla toimijoilla on mahdollisuus päästä markkinoille. Lakiluonnoksessa tulee selkeämmin avata, mitä osakokonaisuus tarkoittaa ja mikä on maksusetelin ja sopimuksellisten palveluiden suhde.

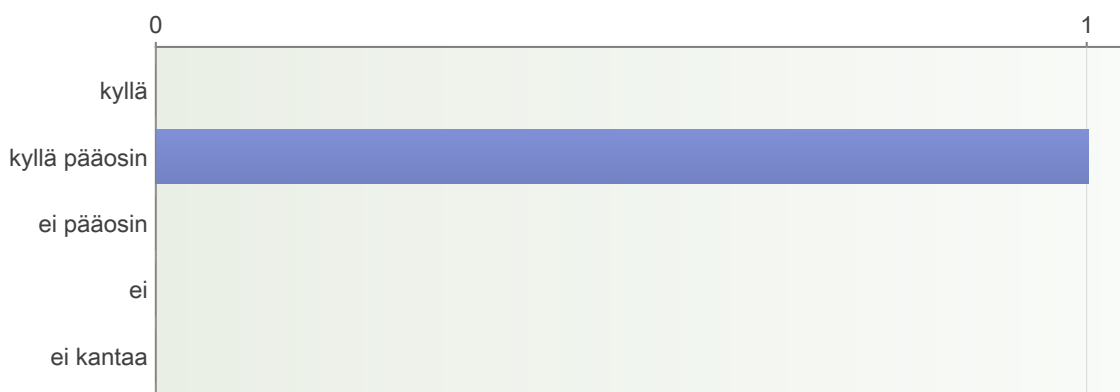
57. 19. Miten ihmisen lisääntyvä mahdollisuus valita palveluntuottaja ja vaikuttaa siten palveluihinsa vaikuttaa ihmisen hoitoon?

Vastaajien määrä: 1

- Parhaimmillaan valinnanvapaus ja sen myötä lisääntyvä kilpailu asiakkaista parantaa palvelun laatua. Mahdollisuus valita yksilön tarpeisiin erikoistunut palveluntuottaja voi parantaa hoidon vaikuttavuutta ja asiakkaan hoitoon sitoutumista sekä erilaisten uusien toimintamallien, kuten oma- ja itsehoitojärjestelmien sekä muiden sähköisten toimintamallien, esimerkiksi etähoidon, hyväksymistä asiakkaan omaan palvelukokonaisuuteen.

58. 20. Onko laki tarkoituksenmukainen hammashoidon näkökulmasta?

Vastaajien määrä: 1

59. Vapaamuotoiset huomiot.

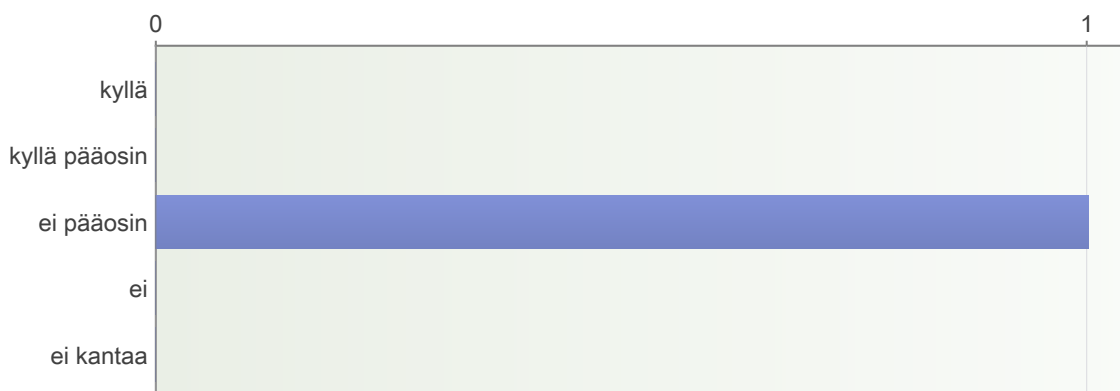
Vastaajien määrä: 1

- Periaatteessa valinnanvapaus antaa asiakkaalle lisää mahdollisuuden valita oma palveluntuottajansa. Uudistus voi myös nopeuttaa palveluun pääsyä, kun yksityisen suun terveydenhuollon palvelut saadaan täysimääräisesti ja samanarvoisina julkisen rinnalle.

Riskinä on kuitenkin, että tämä mahdollistuu ainoastaan suurilla kaupunkiseuduilla, jolloin alueellista palvelujen yhdenvertaista saatavuutta ja kaikille kansalaisille todellista valinnanvapautta ei pystytä toteuttamaan. Lisäksi kokonaisuuden hallinta vaikeutuu, kun palvelut jakaantuvat monelle palveluntuottajalle.

60. 21. Onko uudistuksen vaikutukset arvioitu näkemyksenne mukaan oikein ja riittävästi?

Vastaajien määrä: 1

61. Vapaamuotoiset huomiot.

Vastaajien määrä: 1

- Kyseessä on niin suuri toiminnallinen ja taloudellinen uudistus, ettei sen vaikutuksia ole täysin aukottomasti millään mahdollista arvioida tässä vaiheessa.

Lainsäädäntövaiheessa ei ole tietoa, kuinka asiakkaat todellisuudessa tulevat käyttäytymään tai miten esimerkiksi yhtiömalli vaikuttaa hoitoketjujen kokonaisuuteen. Vaikutukset toiminnalliseen integraatioon, talouteen ja eriarvoisuuteen ovat jääneet liian vähälle huomiolle.

62. 22. Miten arvioitte uudistuksen vaikuttavan oman taustaorganisaationne tai jäsenorganisaatioidenne asemaan?

Vastaajien määrä: 1

- Sote- ja maakuntauudistus ja siihen liittyvä valinnanvapauslainsäädäntö ovat maan historian suurin hallinnon ja toimintatapojen muutos, joka muuttaa peruuttamattomalla tavalla kuntien roolia. Uudistuksen merkittävin vaikutus kuntiin ja kuntayhtymiin on yhtiöittämisvelvoite. Kunnille uudistuksessa yhteistyö korostuu ml. ennakoiva hyvinvoinnin edistäminen.

63. 23. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakkaiden laaja valinnanvapaus palveluissa on hyvä asia.

Ennen lopullisia päätöksiä valinnanvapaudesta on kaikkien asiaan vaikuttavien lakien oltava nähtävillä samanaikaisesti, jotta kokonaisuutta voidaan aidosti arvioida.

64. 24. Yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

Ei vastauksia.